

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра дизайну і теорії мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія і теорія мистецтва та дизайну середовища

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Дизайн середовища

Спеціальність 022 Дизайн

Спеціалізація 022.03 Дизайн середовища

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від “16” січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія і теорія мистецтва та графічного дизайну
Викладач (і)	Лотоцька Віта Миронівна
Контактний телефон викладача	(0342) 52 34 29
Е-mail викладача	vita.lototska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться згідно розкладу очно / дистанційно (Google Meet), Telegram-чат

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні засади мистецтва; основні етапи розвитку мистецтва в контексті культури від найдавніших часів до сучасності; методи аналізу художнього твору; основні стилі та напрямки світового та українського мистецтва; аналіз конкретних мистецьких пам'яток, творчих методів провідних митців різних епох.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є набуття студентами базових теоретичних знань з історії і теорії мистецтва; оволодіння спеціальною термінологією і методом мистецтвознавчого аналізу; ознайомлення із процесом розвитку мистецтва, особливостями основних стилів і напрямів світового та українського мистецтва; формування системного та цілісного бачення мистецьких явищ.

Основними цілями дисципліни є вивчення мистецьких пам'яток світового та українського мистецтва на різних історичних етапах; вивчення специфічних мистецьких термінів; розуміння відмінних рис стилістичних напрямків та аналіз мистецьких творів різних періодів і мистецьких шкіл; розуміння процесу розвитку мистецтва, послідовності основних історично-мистецьких стилів, стильових напрямків і течій; вміння аналізувати основні стилі та напрямки світового та українського мистецтва, характеризувати види, жанри і окремі мистецькі твори; усвідомлення особливостей розвитку національного мистецтва в контексті світової та європейської культури; застосування набутих знань з історії і теорії мистецтва у професійному середовищі.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

знання та розуміння історії і теорії мистецтва в професійній діяльності; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність працювати в команді, вміння налагоджувати

зв'язки з професійним середовищем; формування особистісно-ціннісного ставлення до дійсності та мистецтва, розширення естетичної свідомості, підвищення загальнокультурної й професійної компетентності; цінування та повага різноманітності та мультикультурності; здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку мистецтва та дизайну.

Фахові компетентності:

здатність застосовувати знання з історії і теорії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну костюма у художньо-проектній діяльності; здатність використовувати сучасне програмне забезпечення для створення власних презентацій та об'єктів дизайну; здатність систематичного розвитку творчих здібностей, формування навиків щодо реалізації задумів та ідей; здатність досягати успіху в професійній кар'єрі, розробляти та представляти візуальні презентації, портфоліо власних творів, дизайн-проектів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
практичні	34
самостійна робота	116

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I, II	022 Дизайн	I	нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	самостійна робота
Тема 1. Вступ до курсу. Сутність мистецтва. Функції мистецтва. Історична послідовність розвитку мистецтва. Стиль мистецтва. Традиція. Поняття канону. Специфіка основних видів і жанрів мистецтва.	2	2	4
Тема 2. Мистецтво первісного суспільства. Етапи розвитку культури первісного суспільства.	2	2	8

Наскельний палеолітичний живопис. Виникнення пластичних мистецтв. Первинна скульптура та кераміка. Стилїстика і семантика трипільських орнаментальних мотивів. Петрогліфи неоліту. Основні типи мегалітичної архітектури.			
Тема 3. Мистецтво Давнього Єгипту. Періодизація розвитку давньоєгипетського мистецтва. Релігійні уявлення єгиптян та їх вплив на мистецькі процеси. Мистецтво Раннього царства. Мистецтво Давнього царства. Будівництво пірамід: основні етапи та найвидатніші пам'ятки. Мистецтво Середнього царства. Давньоєгипетський скульптурний портрет і його стилістичні особливості. Рельєфи та розписи Давнього та Середнього царства. Храмова архітектура періоду Нового царства. Художнє ремесло Нового царства на прикладі виробів із гробниці Тутанхамона. Єгипетське мистецтво амарнського періоду. Символи та знаки у мистецтві Давнього Єгипту. Орнамент у давньоєгипетському мистецтві. Меблі Давнього Єгипту.	2	2	8
Тема 4. Мистецтво Месопотамії. Мистецтво Шумеро-Аккадського періоду. Мистецтво Вавилонського періоду. Рельєф та скульптура в палацовій архітектурі Ассирії. Мистецтво Нововавилонського періоду. Поліхромна поливна кераміка Вавилону в оздобленні споруд.	2	2	8
Тема 5. Мистецтво Крито-Мікенської цивілізації. Загальна періодизація античного мистецтва. Мистецтво Еллади і суспільний устрій. Антична міфологія. Мистецтво Криту. Мистецтво Мікен.	2	2	8
Тема 6. Мистецтво Давньої Греції. Мистецтво гомерівського періоду. Давньогрецьке мистецтво періоду архаїки і ранньої класики. Давньогрецька розписна кераміка: основні етапи розвитку, головні центри та майстри. Особливості розвитку скульптури у Давній Греції (гомерівський період, архаїка, класика, еллінізм). Давньогрецький храм. Ордерна система. Ансамбль Акрополя. Містобудівні принципи Давньої Греції. Особливості елліністичної пластики. Мистецтво грецької мозаїки – техніка, стилістичні та іконографічні особливості (пізня класика та еллінізм). Архітектура давньогрецького театру. Меблі Давньої Греції. Символіка в давньогрецькому мистецтві.	2	4	8
Тема 7. Мистецтво Давнього Риму. Культура етрусків і давньоримське мистецтво. Архітектура	2	2	8

Стародавнього Риму: типологічні і стилістичні особливості. Інженерні досягнення. Скульптурний портрет у Стародавньому Римі. Фаюмський портрет. Тематика і стилістика рельєфних зображень. Живопис Давнього Риму (декоративні стилі). Мозаїка Давнього Риму. Мистецтво ранніх християн			
Тема 8. Візантійське мистецтво. Роль християнства у формуванні художньої мови та основних типологічних складових візантійського мистецтва. Константинополь – центр мистецького життя ранньовізантійського періоду. Декоративно-прикладне мистецтво Візантії. Візантійський орнамент: мотиви, стилістика, творчі запозичення.	2	4	8
Тема 9. Хрестовокупольний храм IX – XII ст. Конструктивні особливості хрестовокупольного храму. Символіка архітектурних форм, просторових зон та предметного наповнення християнського храму. Система настінного живопису хрестовокупольного храму. Іконостас: іконографічна схема, конструктивні особливості.	2	2	8
Тема 10. Мистецтво Київської Русі. Храмове будівництво. Собор Святої Софії як найвидатніша пам'ятка княжої доби. Особливості мозаїчної та фрескової технік. Культова архітектура Давнього Галича. Успенський собор. Семантика зображень галицьких керамічних плиток та архітектурної різьби Давнього Галича. Костюм і ювелірні вироби Київської Русі.	2	2	8
Тема 11. Романський стиль у мистецтві середньовічної Європи. Культова архітектура романського стилю. Оборонні споруди. Скульптура та архітектурна різьба романського періоду. Романський стиль в середньовічному малярстві. Романський стиль у декоративно-прикладному мистецтві. Орнаментальна культура раннього Середньовіччя. Скульптурний декор романських соборів.	2	2	8
Тема 12. Мистецтво готики. Готичний собор: конструктивні та художні особливості. Національні варіанти готичної архітектури. Синтез мистецтв у готичних культових спорудах, колірне вирішення готичних вітражів.	2	2	8
Тема 13. Мистецтво Стародавньої Індії. Культури Хараппа і Мохенджо-Даро. Мистецтво Імперії Маур'їв, Кушанської Держави та періоду правління Гуптів. Буддійське мистецтво на о. Шрі-Ланка. Середньовічне мистецтво Індії Ісламської епохи.	2	2	8

Комплекс мавзолею Тадж-Махал.			
Тема 14. Мистецтво Китаю та Японії. Вплив синтоїзму на культуру Японії. Розквіт японського саду. Китайська каліграфія і середньовічна картина на згортку. Жанри китайського живопису. Форми і мотиви розпису фарфорових виробів.	2	2	8
Тема 15. Середньовічне мистецтво країн Близького і Середнього Сходу. Мавританське мистецтво. Палац Альгамбри. Арабська каліграфія. Мініатюри рукописних книг. Арабескові мотиви на виробках декоративно-прикладного мистецтва.	2	2	8
ЗАГ.:	30	34	116

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання відбувається за накопичувальною рейтинговою системою з урахуванням усіх видів академічної діяльності студента. <i>Поточне оцінювання</i> здійснюється у процесі вивчення дисципліни на практичних заняттях і передбачає індивідуальне та фронтальне опитування, тестові завдання, обговорення у групі проблемних питань, аналіз ситуативних завдань, індивідуальне науково-дослідне завдання. Для оцінювання самостійної роботи пропонуються варіанти завдань. За участь у науковій роботі (наукові публікації, виступи на конференціях, участь у роботі студентського наукового гуртка, участь у конкурсах, олімпіадах) студент отримує додаткові бали до підсумкового семестрового балу. <i>Підсумкове оцінювання</i> у формі екзамену (I семестр). Сумарна кількість балів за вивчення дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю упродовж семестру (максимально 50 балів) та підсумкового контролю у формі екзамену (максимально 50 балів). Максимальна кількість балів – 100 балів. <i>Підсумкове оцінювання</i> у формі заліку (II семестр). Сумарна кількість балів за вивчення дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю упродовж семестру. Максимальна кількість балів – 100 балів.
Вимоги до письмових робіт	Змістовність розкриття теми, конкретність відповідей на поставлені завдання, логічність викладу матеріалу, вміння аналізувати та узагальнювати факти, самостійність висновків
Умови допуску до підсумкового контролю	Наявність практичних завдань, передбачених навчальною програмою

Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен (І семестр), залік (ІІ семестр); форма здачі – комбінована.
----------------------	--

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Позитивно оцінюється творчий підхід під час виконання практичних завдань. Курс передбачає роботу в команді та індивідуальну роботу. Обов'язковим є своєчасність здачі всіх практичних завдань. Від здобувачів освіти очікується зацікавленість участю у конференціях, конкурсах, наукових гуртках, проектах, під час яких студенти мають нагоду написання дослідницьких робіт. За участь у науковій роботі студентам нараховуються додаткові бали.

Академічна доброчесність:

Обов'язковим є дотримання здобувачами вищої освіти принципів академічної доброчесності, що визначається Положенням про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань (введено в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 27 вересня 2022 р. № 529).

Відвідування занять:

Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідуватимуть усі лекційні та практичні заняття, що є важливою складовою навчання. Відпрацювання занять, пропущених із поважних причин, відбувається шляхом виконання індивідуальних завдань під час самостійної підготовки задля засвоєння матеріалу.

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 24 листопада 2022 р. № 672).

8. Рекомендована література

1. Безклубенко С.Д. Всезагальна теорія та історія мистецтва. Київ, 2003. 261 с.
2. Безклубенко С.Д. Мистецтво: терміни та поняття: енцикл. вид.: у 2-х т. Київ: Ін-т культурології АМУ, 2008. Т. 1: А-Л. 239 с.
3. Безклубенко С.Д. Мистецтво: терміни та поняття: енцикл. вид.: у 2-х т. Київ: Ін-т культурології АМУ, 2010. Т. 2: М-Я. 2010. 255 с.
4. Вдовицька О.В. Архітектура й мистецтво східного середньовіччя: Візантія, Київська Русь, арабські країни: навч. посібник. Харків: ХНАМГ, 2010. 135 с.
5. Головенко Т.М. Історія костюму: культурна спадщина народів світу: навчальний посібник. Луцьк: ЛНТУ; Мукачеве: МДУ, 2023. 252 с.
6. Горбик О. О. Історія світової середньовічної архітектури. Частина 1: Християнське храмубудування пізньоримської імперії (I–V ст.). Архітектура Візантії (V–XV ст.). Київ: Фенікс, 2015. 224 с.
7. Жишкович В.І. Пластика Русі-України: X – перша половина XIV століть. Львів: Інститут народознавства НАН України, 1999. 240 с.
8. Замаровський В. Їх величність піраміди. Київ: Знання, 1988. 123 с.

9. Замаровський В. Спочатку був Шумер. Київ: Думка, 1983. 272 с.
10. Історія зарубіжного мистецтва: навч. посіб. для студентів мистец. спец. / Кам'янець-Поділь. нац. ун-т ім. І. Огієнка; уклад.: Березіна І.В., Козловська М.П. Кам'янець-Подільський: Сисин О.В.: Абетка, 2015. 75 с.
11. Історія декоративного мистецтва: у 5 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. Київ, 2010. Том 1: Від найдавніших часів до пізнього середньовіччя. 680 с.
12. Історія українського мистецтва: у 5 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського; ; голов. ред. Г. Скрипник, ред. т. Р. Михайлова, Р. Забашта. Київ, 2008. Т. 1: Мистецтво первісної доби та стародавнього світу. 710 с.
13. Історія українського мистецтва: у 5 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського; голов. ред. Г. Скрипник; ред. т. Л. Ганзенко, Р. Забашта, Т. Трегубова, Ю. Коренюк. Київ, 2010. Т. 2: Мистецтво середніх віків. 1296 с.
14. Крижанівський О.П. Історія Стародавнього Сходу. Київ.: Либідь, 2002. 592 с.
15. Лісовий І.А. Античний світ у термінах, іменах і назвах. Довідник з історії та культури Стародавньої Греції та Риму. Львів: Вища школа. 1988. 200 с.
16. Нельговський Ю., Степовик Д., Членова Л. Українське мистецтво від найдавніших часів до початку XIX ст. К.: Мистецтво, 1976. 236 с.
17. Чумаченко Б.М. Вступ до культурології античності. Стародавня Греція: навч. посіб. Київ: Видавничий дім "КМ Академія", 2003. 100 с.
18. Степовик Д. Історія української ікони X–XX ст. Київ: Либідь, 1996. 440 с.
19. Тимофієнко В.І. Історія архітектури Стародавнього світу. Київ: Наук. думка, 2007. 512 с.
20. Уманцев Ф. Мистецтво давньої України. Київ: Либідь, 2002. 326 с.
21. Фіголь М. Мистецтво стародавнього Галича. Київ: Мистецтво, 1997. 224 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека українського мистецтва. URL: <https://uartlib.org/istoriya-ukrayinskogo-mistetstva/> (дата звернення 12.01.2024)
2. Електронна бібліотека «Культура України» / Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://elib.nlu.org.ua/> (дата звернення 12.01.2024)
3. Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України. URL: <https://mari.kyiv.ua/> (дата звернення 12.01.2024)
4. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/> (дата звернення 12.01.2024)
5. Національна академія мистецтв України. URL: <https://academyart.org.ua/> (дата звернення 12.01.2024)
6. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення 10.01.2024)

Лотоцька Віта
старший викладач
кафедри дизайну і теорії мистецтва

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет/інститут
Навчально-науковий інститут мистецтв**

Кафедра дизайну і теорії мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ І ТЕОРІЯ МИСТЕЦТВА ТА ДИЗАЙНУ СЕРЕДОВИЩА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма Дизайн середовища

Спеціальність 022 Дизайн

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “16” січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія і теорія мистецтва та дизайну середовища
Викладач (і)	Нагорняк Христина Михайлівна
Контактний телефон викладача	523429
E-mail викладача	kristina.nagornyak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	___8___ кредитів ЄКТС, год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/5954
Консультації	Консультація до екзамену по 1 год. в I семестрі 2 і 3 курсів, консультації до самостійної роботи проводяться на практичних заняттях та за допомогою форми дистанційного навчання

2. Анотація до навчальної дисципліни

«Історія і теорія мистецтва та дизайну середовища» як навчальна дисципліна покликана розширити світоглядні орієнтири, творчі здібності студента та сприйняття мистецтва у його найрізноманітніших проявах.

Викладання дисципліни «Історія і теорія мистецтва та графічного дизайну» передбачає вивчення студентами європейського мистецтва з XV ст. до поч. XIX ст.. Під час прослуховування лекцій та виконання практичних, самостійних і семінарських завдань студенти набувають знань про мистецькі явища людської цивілізації в минулому, пізнають конкретні мистецькі пам'ятки, знайомляться з творчістю провідних митців різних епох.

Проникнення у сутність культури і вміння аналізувати мистецькі пам'ятки, вивчення творчої долі відомих митців й народних майстрів, шкіл, осередків тощо забезпечує формування творчої свідомості здобувача вищої освіти.

Психологічні особливості сприйняття мистецьких творів, природа творчості, чуттєві візуальні ознаки, пластичні засоби виразності, стилістичні особливості – це перелік тем, що розглядаються в лекційному матеріалі. Окрім текстової частини важливим є ілюстративний ряд на лекційних і практичних заняттях.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою викладання теоретичного курсу „Історія і теорії мистецтва та дизайну середовища” є вивчення однієї з базових навчальних дисциплін в освіті студентів-дизайнерів, спрямованою на формування їхньої загальної художньої культури і розвитку професійної ерудиції. Зокрема, даний курс ознайомить студентів із історією образотворчого мистецтва починаючи з XVст.; допоможе сформуванню цілісних уявлень про основні етапи розвитку світового та вітчизняного мистецтва.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності:

С 1. Здатність застосовувати сучасні методики проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну.

С 2. Здатність здійснювати формоутворення.

С 6. Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах.

С 8. Здатність прогнозувати типові та базові форми виробу, шукати стилістичні рішення.

С 11. Здатність досягати успіху в професійній кар'єрі, розробляти та представляти візуальні презентації, портфоліо власних творів, володіти підприємницькими навичками для провадження дизайн-діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 240 год	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	I, II, III семестр (14/14/16) год
семінарські заняття / практичні / лабораторні	I, II, III семестр (16/14/16) год
самостійна робота	I, II, III семестр (50/50/50) год

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I, II, III	022 Дизайн	II курс, I семестр III курсу	нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб
I семестр, II курс Тема 1. Соціально-культурні передумови Ренесансу. Періодизація. Період Проторенесансу. Творчість Джотто.	2	2	6
Тема 2. Живопис раннього Відродження. Творчість С.Ботічеллі. Орнаменталізм живописної манери С.Ботічеллі.		2	6
Тема 3. Скульптура раннього Відродження. Творчість Донателло, Л. Гіберті, А. Вероккіо. Архітектурно-орнаментальна різьба.	2	2	4
Тема 4. Історико-соціальні передумови Високого Відродження. Рим як мистецький центр Італії 16 ст. Творчість Л. да Вінчі. Мистецтво Рафаеля Санті	2	2	6
Тема 5. Скульптурна творчість Мікеланджело. Монументальний живопис Мікеланджело	2	2	4
Тема 6. Венеціанська живописна школа 16 ст. Творчість Джорджоне і Тіціана. Венеціанський живопис пізнього Відродження (Я. Тінторетто, П.Веронезе). 2 Український Ренесанс. Ренесансне мистецтво Львова. Архітектура площа Ринок. Львівський портрет 16-17 ст. Діяльність І.Федорова, система оформлення ренесансної книги.	2	2	6
Тема 7. Мистецтво Відродження у Нідерландах 15-16 ст. Ян Ван Ейк – основоположник нідерландського ренесансного мистецтва.	2	2	6
Тема 8. Альбрехт Дюрер – видатний представник німецького Відродження. Графічна творчість Дюрера. Типологія естампної графіки. Творчість Л. Кранаха, Г. Гольбейна Молодшого. Французький портрет 16 ст. Архітектура замків у Франції 16 ст	2	2	6
Тема 9. Словник мистецтвознавчих термінів			6
ЗАГ.:	14	16	50
II семестр, II курс	2	2	6

Тема 1. Стиль бароко в архітектурі та образотворчому мистецтві Італії. Архітектурні споруди та ансамблі К. Мадерна, Ф.Борроміні, Л.Берніні.			
Тема 2. Творчість Караваджо і його вплив на західно- європейський живопис XVII ст. Болонський академізм. Особливості творчого методу братів Караччі та їх послідовників.		2	6
Тема 3. Історичні передумови і розквіт голландського мистецтва XVII ст. Жанрова специфіка голландського малярства та особливості графічних творів.	2		6
Тема 4. Виразальні засоби та змістова наповненість творів Рембрандта Хермеса ван Рейна.	2		4
Тема 5. Барокові тенденції в образотворчому мистецтві Фландрії XVII ст. Творчість Пітера Пауля Рубенса та представників його школи).	2	2	4
Тема 6. Особливості іспанського живопису та графіки. Творчість Ель Греко в контексті іспанського мистецтва на рубежі XVI- XVII ст. Реалістичне мистецтво Севільї та Валенсії (творчість Х. Рібери, Ф. Сурбарана, Б.Мурільйо).		2	6
Тема 7. Творчість Дієго Веласкеса та його вплив на європейський живопис XVIII-XIX ст.	2		4
Тема 8. Мистецтво Франції періоду правління Людовіка XIV. Становлення стилю класицизм.	2		4
Тема 9. Творчість Н. Пуссена, основоположника класицизму у європейському живописі. Класицистичний пейзаж у творчості К. Лоррена. Письмовий аналіз твору західноєвропейського мистецтва XVII ст. за репродукційним зображенням.		2	4
Тема 10. Українське мистецтво другої половини XVII – XVIII ст. Бароко на Україні. Києво-Могилянська Академія. Архітектурні споруди Києво- Печерської лаври. Зробити замальовку стилю бароко, фасад або інтер'єр.	2	2	2

Тема 11. Культові, громадські, житлові споруди другої пол. 17-18 ст. Меценатство гетьмана І.Мазепи в архітектурі та мистецтві. Укладання словника мистецтвознавчих термінів.		2	4
ЗАГ.:	14	14	50
I семестр, III курс Тема 1. Стил ь рококо у французькому мистецтві 1720-1740-х рр. Архітектура та інтер'єрне облаштування міських особняків. Декоративно-прикладне мистецтво рококо.	2		4
Тема 2. Містобудівні ідеї французького класицизму (Ж.Габріель). Культова і громадська архітектура класицизму. Порівняльний аналіз стилів бароко-рококо.		2	4
Тема 3. Французький живопис та графікаXVIII ст. Творчість Ф.Буше, А.Ватто, Ж.Фрагонара як виразників стилю рококо у живописі. Особливості «галантного жанру». Творчість Ж.-Б.-С. Шардена і Ж.-Б.Грьоза.	2	2	4
Тема 4. Венеціанська живописна школа XVIII ст. Жанр архітектурного пейзажу «ведута» у творчості Дж. Каналетто, А.Белотто, Ф.Гварді, Ю.Робера. Монументально – декоративний живопис Дж.Тьєполо. Архітектурні ансамблі пізнього бароко (Іспанська площа та фонтан Треві у Римі).	2	2	6
Тема 5. Теорія і практика класицизму в англійській архітектурі XVIII ст. пейзажний парк. Англійський Палладіанство як архітектурний напрям другої пол. XVIII ст. Розквіт портретного жанру англійському живописі XVIII ст. Творчість Дж. Рейнольдса, Т.Гейнсборо. Замальовка англ. пейзажного парку.	2	2	6
Тема 6. Стил ь ампір в архітектурі та образотворчому мистецтві. Містобудівні ансамблі у стилі ампір у Франції (К. Леду, Ш.Парсьє, Ф.Фонтен). Меблеве виробництво періоду ампір. Стил ьові особливості живописних робіт Ж.-Л.Давіда, А. Гро.	2	2	4
Тема 7. Романтизм як один із провідних напрямів у Європейському живописі. Творчість Т.Жеріко і Е.Делакруа. Творчість Ф.Гойї. Представники нім. романтизму.	2	2	4

Тема 8. Т. Шевченко – художник та мистецтво романтизму на Україні.	2		6
Тема 9. Реалізм та академізм у європейському мистецтві та їх представники. Барбізонська школа. Імпресіонізм та його представники у французькому живописі 1870-80 х рр. Творчість В.ван Гога, представника постімпресіонізму.		2	6
Тема 10. Словник мистецтвознавчих термінів.		2	6
ЗАГ.:	14	16	50

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	
Вимоги до письмових робіт	Чіткість, конкретність відповідей на поставлені завдання, системність, вміння аналізувати та узагальнювати факти, правильне використання джерельної бази
Семінарські заняття	Вміння підготувати доповідь та проект за вказаною темою, висловити чітко і зрозуміло фактичний матеріал, вміння робити аналітичні висновки, аргументовано відповідати на поставлені запитання. Чіткість і цілісність як у формулюванні думок так і відповідність ілюстративного ряду.
Умови допуску до підсумкового контролю	Наявність практичних робіт, доповідей на семінарських заняттях та виконання тестів.
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен в I семестрі 2 і 3 курсу та заліку в II семестрі 2 курсу. Форма здачі - комбінована. Тестування, словник мистецтвознавчих термінів, розпізнавання репродукцій.

7. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу передбачає засвоєння матеріалу з даної дисципліни, що дасть змогу уникнути академічної недоброчесності, зокрема плагіату при виконанні практичних завдань. Також зрозуміти, вникнути і проаналізувати ключові моменти, для ефективного виконання практичного завдання.
--

8. Рекомендована література

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник. Львів: Світ, 2004. 287 с.
2. Антонович Є. А. та ін.. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів: Світ, 1993. 272 с.
3. Бокань В.М., Польовий П.Г. Історія культури України. К.: Знання, 1998. 325 с.
4. Гончарук Т.В. Культурологія: Навч. посібник. Теніпіль: Карт-бланш, 2004. 213 с.
5. Децинський Л.Є., Денісов Л.Л. Українська та зарубіжна культура. Курс лекцій. Львів: Світ, 2005. 312 с.
6. Єфремов С. Історія українського письменства. К.: Наукова думка, 1995. 554 с.
7. Історія декоративного мистецтва: у 5-ти т. Т.4 / [голов. ред. Г. Скрипник]; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. К, 2011. 512 с.
8. Історія світової культури: навч. посібник / під ред. Левчук. К., 1999. С. 326-367.
9. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: підручник. 2-ге, вид., стереотипне. К.: Центр учбової літератури, 2007. 576 с.
10. Ліндсей Д. Коротка історія культури. Т. 1-2. К.: Наук. думка, 1995.
11. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / за ред. А. Яртіся. Л., 1994. С. 230-246.
12. Лосєв І.В. Історія і теорія світової культури. Європейський контекст. Навчальний посібник. К.: Либідь, 1995. 340 с.
13. Марченко М.І. Історія української культури з найдавніших часів і до середини XVII ст. К.: Наук. думка, 1961. 456 с.
14. Миропольська Н.Є. та ін. Художня культура світу : Європейський культурний регіон : навч. посібник. К., 2001. 191 с.
15. Ничкало С.Л. Мистецтвознавство. Короткий тлумачний словник. К.: Знання 1999. 660 с.
16. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства: Навч. посібник. К.: Либідь, 2000. 360 с.
17. Подольська Є.А., Лихнвар В.Д., Погорілий Д.Є. Кредитно-модульний курс культурології: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 368 с.
18. Тойн де Фріс. Рембрандт. К., 2010. 319 с.
19. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник / За ред. М. М. Заковича. К.: Наукова думка, 2004. 419 с.
20. Федорук О. В колі традицій та авангарду. Київ : Абрис, 1995. 232 с.
21. Юрій М.Ф. Історія світової та вітчизняної культури: Навчальний посібник. К.: Дакор, 2007. 456 с.

Нагорняк Христина Михайлівна,
доцента кафедри дизайну і теорії мистецтва

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет/інститут
Навчально-науковий інститут мистецтв**

Кафедра дизайну і теорії мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія і теорія мистецтва та дизайну середовища

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
(перший (бакалаврський); другий (магістерський); третій (освітньо-науковий))

Освітня програма Дизайн середовища

Спеціалізація Дизайн середовища

Спеціальність 022 Дизайн

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від “16” січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія і теорія мистецтва та дизайну середовища
Викладач (і)	Чмелик Ірина Василівна
Контактний телефон викладача	0501911698
E-mail викладача	iryna.chmelyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно розкладу

2. Анотація до навчальної дисципліни

«Історія і теорія мистецтва та дизайну середовища» як навчальна дисципліна покликана розширити світоглядні орієнтири, творчі здібності студента та сприйняття мистецтва у його найрізноманітніших проявах.

Викладання дисципліни «Історія і теорія мистецтва та дизайну середовища» передбачає вивчення студентами мистецтва Новітнього часу (XX- поч. XXI ст.). Під час прослуховування лекцій та виконання практичних, самостійних і семінарських завдань студенти набувають знань про мистецькі явища епох модернізму та постмодернізму пізнають конкретні мистецькі пам'ятки, знайомляться з творчістю провідних митців різних епох.

Проникнення у сутність культури і вміння аналізувати мистецькі пам'ятки, вивчення творчої долі відомих митців й народних майстрів, шкіл, осередків тощо забезпечує формування творчої свідомості здобувача ВО.

Психологічні особливості сприйняття мистецьких творів, природа творчості, чуттєві візуальні ознаки, пластичні засоби виразності, стилістичні особливості – це перелік тем, що розглядаються в лекційному матеріалі. Через вивчення пам'яток матеріальної та духовної культури відбувається розвиток інтелектуально-дослідницького потенціалу студента, через мистецькі твори – збагачення духовно-емоційного пізнавального інтересу, формування мотиваційного базису та визначення свого місця у професійній діяльності.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія і теорія мистецтва та

дизайну середовища” є набуття студентами знань з історії і типології мистецтва, психології художньої творчості, стильових виявів; оволодіння спеціальною термінологією і методом мистецтвознавчого аналізу. Основними завданнями вивчення дисципліни “Історія і теорія мистецтва та дизайну середовища” є вивчення мистецьких пам’яток світового та українського мистецтва на різних історичних етапах, усвідомлення особливостей розвитку національного мистецтва в контексті світової та європейської культури, розуміння відмінних рис стилістичних напрямків та аналіз мистецьких творів різних періодів і мистецьких шкіл

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральні компетентності (ІК):

Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі дизайну середовища, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів дизайну та характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК):

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності.

Здатність використовувати сучасне програмне забезпечення для створення об’єктів дизайну.

Здатність досягати успіху в професійній кар’єрі, розробляти та представляти візуальні презентації, портфоліо власних творів, володіти підприємницькими навичками для провадження дизайн-діяльності.

Програмні результати навчання:

- Знати історію і теорію дизайну середовища та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.

- Використовувати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини.

- Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово з професійних питань, формувати різні типи документів професійного

спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.

- Збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проекту, застосовувати теорію і методику дизайну, фахову термінологію (за професійним спрямуванням), основи наукових досліджень.

- Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики.

- Розробляти та представляти результати роботи у професійному середовищі, розуміти етапи досягнення успіху в професійній кар'єрі, враховувати сучасні тенденції ринку праці, проводити дослідження ринку, обирати відповідну бізнес-модель і розробляти бізнес-план професійної діяльності у сфері дизайну.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	022 Дизайн	4	нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Українське мистецтво кінця XIX-початку XX століття. Архітектура. Еклектика, модерн. Пошук національного стилю в архітектурі. Скульптура. Живопис. Утворення товариств художників. Мистецька освіта в Україні. Провідні митці. Українська графіка і ДУМ. Г.Нарбут як	2	2	8

засновник нової школи української графіки. Ремісничі художні школи і народні художні промисли.			
Тема 2. Мистецтво західних земель України кінця ХІХ-поч. ХХ ст. Митрополит Шептицький як меценат української культури та мистецтва. О.Новаківський та його мистецька школа.	2	2	4
Тема 3. Українське мистецтво першої половини ХХ століття. Архітектура, живопис, графіка. Академія мистецтв, М.Бойчук та його школа. Український авангард.	2	2	8
Тема 4. Українське мистецтво другої половини ХХ століття. Архітектура. Скульптура Живопис Митці-шістдесятники. Мистецтво українського зарубіжжя. Українське мистецтво кінця ХХ –поч. ХХІ ст.		2	4
Тема 5. Європейське та світове мистецтво початку ХХ ст. Історико-соціальні передумови виникнення модерністичних течій Урбанізм та дезурбанізм в архітектурі. Авангардні напрями. Джерела авангардизму. Експресіонізм і його форми (1888). Творчі угруповання Фовізм, (1905). Кубізм (1907) та футуризм (1909). Абстракціонізм (1910). Орфізм (1913). Лучизм (1913). Дадаїзм (1916). Творчі пріоритети голландської групи «Стиль» (1917). Пуризм (1918).	2	2	8
Тема 6. Світове мистецтво 1920-х-1950-хх рр. Модерне мистецтво і ар-деко 20-30-х років. Архітектура, декоративне мистецтво і дизайн. Конструктивізм і функціоналізм Скульптура ХХ ст. Примітивізм, кубізм і абстракціонізм пластики.Сюрреалізм і реалізм у живописі. Виникнення сюрреалізму (Бретон, Арагон, Міро, Далі, 1924). Творчість Пікасо, Фужерона, Понті, Кольбе, Танса Грудінга	2	2	4
Тема 7. Світове мистецтво II половини 20-початку 21 ст. Постмодерне і „тоталітарне" мистецтво 50-80-х років.Архітектура, декоративне мистецтво і дизайн повоєнного часу. „Афінська хартія" (1943) Органічна архітектура" „Архітектури уяви", Декоративне мистецтво і дизайн (Нельсон). Постмодернізм в архітектурі. „Тоталітарний" і постмодерний живопис, скульптура, графіка. Нео-дада (1953-1965). Поп-арт (1957-1970), творчість Е. Воргола. Оп-арт (1951-1977), творчість В.Вазарелі. Абстрактний експресіонізм, кінетизм (1960).	2	2	8

Фотореалізм (гіперреалізм). Концептуальне мистецтво: відеоарт (1966-1995), бодіарт (1967-1978), перфоменс (1968), інсталяція (1972). Медіаарт (1972).			
Тема 8. Світове мистецтво 90-х років - початку ХХІ-го століття. Архітектура і дизайн (мінімалізм, хай-тек, ретроспекція, етностилістика). Скульптура та живопис. Мистецтво та комп'ютерні технології. Арт-нет. Форми репрезентації сучасного мистецтва в Україні та світі.		4	16
ЗАГ.:	12	16	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Шкала оцінювання: національна та ECTS			
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
	90 – 100	A	відмінно	зараховано
	80 – 89	B	добре	
	70 – 79	C		
	60 – 69	D	задовільно	
	50 – 59	E		
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	0-25	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни
Вимоги до письмових робіт	Чіткість, конкретність відповідей на поставлені завдання, системність, вміння аналізувати та узагальнювати факти, правильне використання джерельної бази Написання есе – 5б. (2-3 тижднів) Написання відгуку про арт-подію -5 б., (прот.семестру) Написання наукової публікації (тез, виступу на конференції) - 10б. (10-12 тижднів) Формування словника мистецтвознавчих термінів -10б. для заочної форми – за 10 днів до початку сесії, та подати в електронному варіанті			
Семінарські заняття	Вміння підготувати доповідь та проект (презентацію) за вказаною темою, висловити чітко і зрозуміло фактичний матеріал, вміння робити аналітичні висновки , аргументовано			

	відповідати на поставлені запитання. Чіткість і цілісність як у формулюванні думок так і відповідність ілюстративного ряду.
Умови допуску до підсумкового контролю	Наявність творчих практичних робіт, теоретичних наукових розвідок (тез), доповідей на семінарських заняттях, та виконання тестових семестрових завдань
Підсумковий контроль	<i>Екзамен. Комбінована задача. Тестові теоретичні завдання та виконання практичної творчої роботи, які відповідно оцінюються: теоретична частина (тести) – 20 б. , практичне завдання – 30 балів.</i>

7. Політика навчальної дисципліни

Курс спрямований на розвиток здатності аналізувати та синтезувати мистецькі процеси та явища задля поглибленого вивчення сучасного візуального мистецтва з метою створення якісних актуальних проєктів у галузі дизайну середовища. Студенти повинні виконувати практичні завдання вчасно відповідно до вимог викладача, проявляти свої креативні здібності в процесі підготовки до практичних занять. Вітається дослідницька пошукова робота, створення відео та медіа презентацій за темами курсу, популяризація культурної спадщини у місцевих ЗМІ та соцмережах. Окремими додатковими балами оцінюються ініціативи студентів з виступами на наукових студентських конференціях, публікації тез про сучасне візуальне мистецтво, волонтерська діяльність. Протягом вивчення дисципліни студент зобов'язаний: - дотримуватися політики академічної доброчесності до всіх видів теоретичних та практичних робіт, прийнятої в університеті; - систематично відвідувати заняття; - вести конспекти лекцій і семінарських занять; - приймати активну участь в роботі на семінарських заняттях; - вчасно виконувати тестові завдання; виконувати індивідуальні семестрові практичні завдання відповідно графіку навчання. Студенту зараховуються результати, здобуті під час неформальної освіти за тематикою і проблематикою курсу.
--

8. Рекомендована література

Українське мистецтво XX-початку XXI століття

Базова

1. Антонович Є., Захарчук-Чугай Р., Станкевич М. Декоративно-прикладне мистецтво . Львів: Світ, 1992. 271с.:іл.
2. Білецький П. Скарби нетлінні. Українське мистецтво у світовому художньому процесі .К.: Мистецтво, 1974.
3. Бірюльов Ю. Мистецтво Львівської сецесії .Львів: вид-во «Центр Європи», 2005. 184с.: іл..
4. Голубець О. Між свободою і тоталітаризмом / Мистецьке середовище Львова другої половини XX століття . Львів, 2001. 176 с.: іл.
5. Захарчук-Чугай Р. Українська народна вишивка. .К.: Мистецтво, 1988.
6. Запаско Я., Овсійчук В., Чарновський О., Степко С. Мистецтво оновленого краю . К.: Мистецтво, 1979. 172с.: іл.
7. **Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: Українська теоретична думка XX століття: Антологія / Упоряд. Р.М. Яців. – Частина 1-4. – Львів: Львівська національна академія мистецтв; Інститут народознавства НАН України, 2012, 2016, 2022..**
8. Історія українського мистецтва: У 6 т. / під ред. П.Бажана. . К.: Мистецтво, 1966.
9. Історія української архітектури / під ред. Тимофієнка. . К.: Техніка, 2003. 650с.:іл.
10. Кравченко Я. Школа Михайла Бойчука. Тридцять сім імен . К.: Майстерня книги, Оранта, 2010. 400с.: іл.
11. Кривач Д., Овсійчук В., Черепанова С. Українське мистецтво. В 3-х т. Львів: , 2003, 2004. Т. 3.
12. Лагутенко О. Українська графіка першої третини XX ст. К., 2007.
13. Лобановський Б., Говдя П. Українське мистецтво др.пол.XIX - поч.XX ст.. К.: Мистецтво, 1989.
14. Лукань В. Історія українського мистецтва. Курс лекцій. Конспект . Івано-Франківськ: Видавець Третяк І.Я., 2010. 150с.: іл.
15. Матейко К. Український народний одяг . К.:Мистецтво, 1977.
16. Митці України: Енцикл. Довід. / за ред. А.В.Кудрицького. К.: Українська енциклопедія імені М.П.Бажана, 1992. – 848с.
17. Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва. .Львів: Каменяр, 1969.
18. Нариси з історії українського мистецтва. . К. Мистецтво, 1966.
19. Німенко А. Українська скульптура др. пол. XIX - поч.XX ст. . К.: Мистецтво, 1963.
20. Нога О. Іван Левинський. Архітектор, підприємець, меценат . Львів: Центр Європи, 2009. 192с.: іл.
21. Овсійчук В. Олекса Новаківський . Львів, Інститут народознавства НАН України, 1998. 320с.:іл.
22. Рубан В. Український портретний живопис другої половини XIX – початку XX століття .К.: Наук. Думка, 1986. 224с.: іл.
23. Свенціцька В., Откович В. Українське народне малярство XIII-XX ст. .К.: Мистецтво, 1991. 460с.: іл.
24. **Словник сучасного мистецтва.Посібник. Випуск 1./ упоряд. К.Бадянова, Л.Наконечна, К.2021. 144с.**
25. Словник художників України. . К.: Мистецтво, 1973.
26. Соколюк Л.Графіка Бойчукістів . Харків-Нью-Йорк, 2002. 223с.:іл.
27. Станкевич М. Українські витинанки . К.: Мистецтво, 1995.
28. Станкевич М. Українське художнє дерево . Львів: Інститут народознавства НАН України, 2002. 480с.: іл..
29. Степовик Д. Історія української ікони X-XX ст. К.: Либідь, 1996. 440с.: іл.

30. Степовик Д. Іконологія та іконографія .Івано-Франківськ, 2003. 320с.: іл..
31. Степовик Д. Скарби України. К.: Наукова думка, 1990. 180с.: іл.
32. Український Авангард 1910-30-рр. Альбом./ Авт.-упоряд. Д.О.Горбачов. К.: Мистецтво, 1996. 400 с.:іл.
33. Український живопис XIX-поч.XX століття. Альбом. Хм.: Галерея, К.:Артанія Нова, 2005. 272с.:іл.
34. Українське мистецтво та архітектура кінця XIX-поч.XX століття /Зб.статей за ред. В.Ясієвича. К.: Наук.думка, 2000. 150с.: іл..
35. Українське мистецтво у міжнародних зв'язках. К.: Наук.Думка, 1983. 260с.
36. Українське народне мистецтво: У 5 т. К.:Мистецтво, 1960-1974.
37. Український живопис: сто вибраних творів: Альбом / Авт.-упоряд. Ю.В.Белічко. К.: Мистецтво, 1989. 191с.:іл.
- 38. Українські митці у світі/матеріали до історії українського мистецтва20 століття. Автор-упорядник Г.Стельмашук, Львів, Априорі, 2013 – 520 с.**
39. Харківська пейзажна школа останньої чверті XIX-початку XX ст.: Альбом /автори В.Немцова,С.Бінусова, О.Денисенко. К, Родовід, 2009. 272 с
40. Шмагало Р. Словник митців-педагогів України та з України в світі. Львів: Українські технології, 2002.
41. Юрченко П. Дерев'яна архітектура України. К.: Будівельник, 1970.
42. Ясієвич В. Архітектура України на рубежі XIX-XX ст. К.: Мистецтво, 1988. 220с.: іл.
43. Яців Р. Українське мистецтво XX століття: Ідеї. Явища. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2006. 352с.: іл.

Допоміжна

44. Аронець М. Денис-Лев Іванцев. Життя і творчість: Монографія . Грані-Т, 2008. 160с.: іл.
45. Баран В. Михайло Зорій . Івано-Франківськ: Вид-во «Сімик», 2003. 119с.: іл.
46. Баран В. Тернистий шлях Осипа Сорохтея . Івано-Франківськ: Вид-во «Сімик», 2002. 51с.: іл.
47. Волошин Л. Ярослав Лукавецький: Малярство. Рисунки. Сценографія .Львів-Івано-Франківськ: ЗУКЦ, 2008. 124с.: іл.
48. Горинь Б. Опанас Заливаха: Вибір шляху. К.: Видання Секретаріату Української Республіканської партії, 1995. 23 с.
49. Горняткевич Д. Станиславівські образотворчі мистці // Альманах Станиславівської землі / Збірник матеріалів до історії Станиславова і Станиславівщини. / Ред.-упоряд. Б. Кравців. .Нью-Йорк; Торонто; Мюнхен, 1975. Т. 1. С.536-543.
50. Гоян Я. В.Касіян . К.: Мистецтво, 1986. 180с.:іл.
51. Дреботюк Р. Художники Прикарпаття: Альбом / Авт. – упоряд. Р.Дреботюк. К.: Мистецтво, 1989. 254с.:іл.
52. Івано-Франківський художній музей: Альбом / Авт.–упоряд. М.М. Якібчук. К.: Мистецтво, 1989. 128с.: іл.
53. Качкан В. П.Хома . К. : Мистецтво, 1983. 95 с.: іл.
54. Коваль І, Совтус Ю. Михайло Фіголь (спроба наукового та мистецького портрета). Галич: Інформаційно-видавничий відділ Національного заповідника «Давній Галич», 2004. 122с.: іл.
55. Лащук Ю. Косівська кераміка .К.: Мистецтво, 1966. 98с.: іл.
56. Лукань В. Вибрані статті про мистецтво. Явища. Постаті. Імена . Івано-Франківськ: Видавець Третяк І.Я., 2009. 240с.:іл.
- 57. Лукань В. Статейник .Частина 1 і Частина 2. Івано-Франківськ, 2020**
58. Нановський Я. Юліан Панькевич: Нарис про життя і творчість . К.: Мистецтво, 1986. 80 с.: іл.

59. Опанас Заливаха: Альбом / Упоряд. Б.Мисюга. К.: Смолоскип, 2003. 160с.:іл.
60. Портнов Г. В.Касіян . К.: Мистецтво, 1962.
61. Ріпко О. У пошуках страченого минулого . Львів: Каменяр , 1996. 288с.
62. Степовик Д. Скульптор Михайло Черешньовський. Життя і творчість К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2000. 224с.: іл.
63. Федорук О. Михайло Фіголь: Альбом / Авт.-упоряд. О.К. Федорук. . К.: Мистецтво, 1989. 32с.: іл.
64. Федорук О.К., Фіголь М.П. Радість і смуток Ярослава Пстрака . Львів: Видавництво ОО. Василян «Місіонер», 1997. 149с.:іл.
65. Художники Івано-Франківщини. Альбом / Авт.-упоряд. Б.Губаль. К.: Образотворче мистецтво, 2002. 95с.:іл.
66. Царик Г., Царик А. Сто втрачених дерев'яних церков Західної України. Львів: Ліга-Прес, 2004. 300с.: іл.
67. Фіголь М. Ярослав Васильович Пстрак . К.: Мистецтво, 1966. 68с.:іл.
68. **Чмелик І. Мистецька Івано-Франківщина. Видатні особистості, виставкове, музейне, освітнє середовище. Івано-Франківськ, 2022.**
69. Яковець І. До питання про сучасний музейний менеджмент: загальні поняття та методи управління. *Вісник ХДАДМ*, 2011. №4, 174-177.
70. Яковець І. Сучасний художній музей як мистецький патерн: сутність, функціонування, розвиток : – автореф.дис. на здобуття наук. ступеня доктора мистецтвознавства... К, 2018.

Європейське та світове мистецтво ХХ-початкуХХІ століття

- 1.. Енді Воргол. Художник - суперзірка. Авт. тексту Т.Соколовський. 16 с.
2. Олександр Архипенко: Альбом/ Есе В.О.Коротича. К.: Мистецтво, 1989.—200 с.: іл..
3. Сак Л.М., Федорук О.К. Зарубіжне мистецтво: Навч. посібник . К.: Радянська школа, 1980. 144 с.
4. Федорук О. Образотворче мистецтво Німецької Демократичної Республіки. К.: Мистецтво, 1986. 144 с.
5. **Словник сучасного мистецтва.Посібник. Випуск 1./ упоряд. К.Бадянова, Л.Наконечна, К.2021. 144с.**
- ХоджаА.Н. Історія мистецтва (Живопис від Джотто до наших днів) [пер. з англ.], Х. Фактор, 2012. 208 с.:Іл.
6. Foster Н. ect. The art from 1900 year (modern, antimodern, postmodern). Published Ё arrangement with Thames & Hudson.London. 2004, 2011, 2015.

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати.) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>
2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Режим доступу: URL <http://lib.pnu.edu.ua/>

Викладач Чмелик І.В.
доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва